

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

5 [i.e. 6] Compelli ne possit infidelis ad recipiendam fidem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

Compellere possit infidelis ad recipiendam fidem.

- 1 Hæreticus tametsi per iniuriam baptizatus sit, compelli potest ad fidem.
- 2 Proponitur dubitandi ratio, de quolibet infideli, postquam ei fides sufficienter est proposita.
- 3 Certum est cogi non posse.
- 4 Qua ratione indirecte possit Ecclesia, & Princeps sibi subditos infideles ad fidem cogere.
- 5 Satisfit rationibus num. 2. adductis.

Certum omnino est infidelem hæreticum, qualis est, qui suscepto Baptismo, a fide defecit, posse compelli gravibus penis, & supplicis, ut erroribus expulsi ad fidem redeat: constat ex Ecclesie consuetudine satis declarata in legibus civilibus, & Ecclesiasticis, *100. tit. de her. ricis, & fusc* etiam ostendit Augustinus *epist. 40. & 50.* Alphon. à Castro *de iusta heretic. puni.* Simancas *de catholic. instrum.* Rojas, Penna, & alij aduersus hæreticos scribentes. Et ratio est manifesta, nam per Baptismum subicitur quis Ecclesie, & proteclatur sub illius fide, & obedientia perpetuo manere. Ergo penes Ecclesiam debet esse potestas continendi sic subiectos in tali fide, & promissione. Ergo debet esse potestas corrigendi, & puniendi eos, si noluerint comineri: alias diminuta, & inefficax esset potestas Ecclesie concessa, quod non est dicendum. Et hæc doctrina vera est, etiam si per iniuriam hæreticus baptizatus fuerit. Nam si verè baptizatus fuit, verè subditus manet Ecclesie, & obligationem contraxit fidem seruandi. Ergo si deficiat, comprimatur, & compelli poterit ab Ecclesia, tamquam ab eius superiore, sic docuit Concilium, *disput. 18. dub. 14. num. 2. 4.* ex Concilio Tolet. IV. *cap. 5. & Ecclesie praxi.*

2 Quocirca solum est difficultas de infideli non baptizato; an, inquam, cogi possit ad fidem? Pro quo reuocanda est in memoriam distinctio supra posita de infideli subiecto Ecclesie, & non subiecto: & de utriusque videtur ad fidem recipiendam compelli posse. Nam ante propositionem sufficienter factam, clarum est nullam illis posse obligationem imponi recipiendi fidem; siquidem neque ipsi tenentur illam recipere. Postea autem propositione sufficienti iam adstringuntur fidem recipere. Ergo & cogi poterunt ab Ecclesia ad illius receptionem. Probo hanc consequentiam. Primò, quia hæc coactio cedit in magnum eorum vtilitatem; siquidem ratione illius suscipiunt medium illis ad salutem necessarium. Deinde cedit in magnum fidei bonum, & augmentum: tum quia ipsi saltem in exteriori foro, ut Catholici se gerunt, eorum etiam filij baptizantur, & decursu temporis successores verè fideles existunt: quæ omnia cessant, si hæc coactio non admittitur; ergo est admittenda. Secundò sanctissimi Principes compellant infideles ad fidem, & eorum compulso laudatur, ut constat ex Concilio Tolet. IV. *cap. 56.* de Rege Sisebuto, qui Religiosissimus appellatur, eo quòd Iudæos ad fidem suscipiendam compulerat. Idem de Regibus Catholicis Ferdinando, & Elisabetha dicitur, Quapropter Gregorius *lib. 3. epist. 26.* & refertur in *cap. iam verò, 23. 9. 4.* præcipit Episcopo Calaitano tanto penionis onere grauare sibi subditos infideles, ut pena compellantur ad fidem, & in *l. qui post sanctam, C. de paganus, §. si verò,* iubentur consicari bona paganorum nolentium baptizari, & *l. Cælicolarum, C. de Iudæis, & Cælicolis,* adstringuntur Cælicolæ, qui videntur esse pagani, eisdem penis, ac hæretici, si fidem non recipiant. Adde *l. nemo, C. de paganis,* vbi Constantinus, & Theodosius religiosissimi Principes prohibuerunt paganis suorum deorum cultum, & antiquæ religionis exercitium. Ergo tacitè compellebant suscipere nostram religionem, quia sine religione esse non poterant. Tertio Christus Dominus sub nomine Regis inuitantis ad cœnam, dixit compellendos esse intrare ad Ecclesiam eos, qui in viis, & plateis sedebant, hoc est, extra eam, Ergo non est aliena à consilio, & mandato Christi hæc compulso. Quarto terroribus, & minis sæpè Deus mouet ad recipiendam fidem, ut contingit in Paulo, qui tremens, & stupens dixit Domino, *Quod me vis facere.* Ergo licitum erit Principibus Ecclesie ad fidem infideles hoc modo trahere. Quintò si aliqua ratione Ecclesia non possit hos infideles ad fidem compellere, est, quia fides debet suscipi voluntariè, ut dixit D. Thomas, & inefficax esset compulso, alias neque in hæreticis esset licita. Ergo. Sextò ad Ecclesiam pertinet reparare iniuriam fidei factam, & iniuriantes comprimere: sed nolens fidem suscipere, quando illi sufficienter est proposita, iniuriam fidei facit, siquidem illam contemnit, & quasi blasphematur. Ergo ad Ecclesiam pertinet eius audaciam comprimere: & specialiter de subditis infidelibus probatur; quia ad superiorem non solum pertinet procurare in sibi subditis obsequium suarum legum, sed etiam legis diuinæ, & naturalis: at lege diuina tenentur ij infideles, fidem suscipere, cum sufficienter illis proposita

sit. Ergo ad eorum superiorem pertinet procurare, ut hoc obseruetur. Septimò penes aliquem debet esse potestas puniendi hoc delictum, quod in deterioratione fidei rectè proposita committitur. Sed non apparet penes quem sit, nisi penes Ecclesiasticos Prælatos. Ergo ij possunt sic rebelles punire, & media punitione ad fidem recipiendam cogere. Propter hæc Maior in 2. *distinct. 44. quæst. 2.* & quidam Genesius Sepulveda Caroli V. Chronista sentit posse infideles etiam non subditos cogi ad suscipiendam fidem. Sotus verò in 4. *distinct. 4. quæst. ult.* id de subditis infidelibus affirmat: consentit Gabr. in eadem *distinct. quæst. 2. dub. 5. sine.* Alphon. à Castro *lib. 2. de iusta hereticorum punitione, capite 14.* & Lorca 2. 2. *quæst. 10. disput. 36.* Ipeclato iure naturæ hoc reputat probabile, est ex iure positio tenendum non sit, & Malder. *illa quæst. 10. art. 8. post. 4. conclus.* docet primò cogi posse ad fidem veram, qui sub nomine Christiano viuunt, etiam si baptizati non sint. Secundo filios eorum qui baptizati sunt, posse ad suscipiendum Baptismum compelli, si sunt sub patria potestate, si extrà, moderata pena, nempe exilio, aut carcere moderato.

3 Ceterum existimo nullum infidelem, qui baptizatus non sit, cogi posse à suo Principe, nec minis, nec terroribus, nec honorum direptione, nec alio modo coactionis, sibi propositam sufficienter suscipere, est communis sententia cum D. Thom. 2. 2. *quæst. 10. art. 8.* Caietanus, Pefantius, Turrianus *ibidem.* Valent. *punct. 6.* Suarez *disp. 18. sect. 3. num. 4.* Coninch. *disput. 18. dub. 14. conclus. 4.* constat ex *cap. sicut Iudæi de Iudæis, & Sarracenis, cap. qui sincerè, cap. lo Iudæis, distinct. 45.* in quibus non tam est noua prohibitio, quam declaratio prohibitionis diuinæ: siquidem in *cap. maiores, de B. p. 11. no.* dicitur esse contra Christianam religionem hos infideles cogere ad fidem suscipiendam, & in Concilio, Tolet. IV. *cap. 55.* dicitur esse contra vltim, & institutionem sacrorum Apostolorum, & certè id satis colligitur ex vlt, & praxi Ecclesie perpetuo obseruata, quæ nunquam infidelis compulsi ad fidem, vi, & armis, sed patientia, humilitate, & mansuetudine iuxta illud Luca 10. *Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos, nolite portare saccum, neque virgam, neque peram.* &c. quæ optime expedit Ambrosius *lib. 7. in Lucam;* non enim, ut dixit Paulus 2. *ad Corinth. b.* arma coactæ militiæ sunt carnalia, sed spiritalia, hoc est, virtutes, non lignum, & ferrum. Ratione euidenti probatur. Coactio esse non potest sine iurisdictione: at neque Ecclesia, neque Principes seculares iurisdictionem vltimam habent in non baptizatos, ut eos possint ad fidem compellere. Ergo nullo modo compelli possunt. Conclusio est legitima. Maior huius discursus est per se nota, siquidem omnis Coactio iusta, de qua loquimur, in iurisdictione, & potestate fundatur. Minor autem probatur, & primò de Ecclesia; hæc enim solum habet iurisdictionem ex concessione Christi, Christus autem Dominus solum concessit iurisdictionem Petro circa illos, qui in Ecclesiam ingressi fuerint, dixit enim, *Pasce oues meas.* Supponunt ergo prius esse oues, ut sic possint à Petro pasci, Quapropter dixit Paulus 1. *Corinth. 5.* *Quid enim mihi de his, qui fors sunt. Dominus iudicabit;* quasi diceret, ad me non pertinent, Domino enim referuntur: cuius conlona Innocentius III. in *cap. maiores, de Baptismo, & in cap. gaudemus, de Anortis, & Trident. sess. 14. cap. 2.* vbi inquit: *Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui prius per Baptismum non fuerit ingressus;* cum autem hi infideles supponuntur fors esse, nullo modo Ecclesia in illos habet iurisdictionem. Ergo neque potest illos cogere. Quòd autem neque Principes seculares, quibus ij infideles subdantur, possint ad fidem compellere, probatur: nam tota potestas horum Principum, vt potè immediate ab hominibus, est politica, & naturalis, & ordinata ad suam naturalem, qualis est recta reipublicæ administratio, & conseruatio; sed suscepio fidei est quid supernaturalis ad suam beatitudinis æternæ ordinata. Ergo non est in potestate horum Principum subditos ad hanc fidem compellere. Item Principes Christiani, & Genitils eadem in suos subditos gaudet compellere; at Genitils Princeps ad fidem non potest subditos compellere; ergo neque Christianus. Deinde, neque Ecclesia, neque Princeps secularis potest punire hos infideles, quia fidei sufficienter propositæ non assentiantur. Ergo neque potest illos compellere, Consequenter videtur legitima, tum qui diminuta, & inefficax esset compulso sine potestate puniendi. Tum quia iure ipso naturali sequitur, cui est concessa potestas præceptiua in supremo ordine, esse simul concessam potestatem punitiua. Tum denique, quia ideo hæreticos, & a fide deficientes potest Ecclesia compellere, quia ipsos punire potest. Quòd ergo neque Ecclesia, neque Princeps secularis, possit hos infideles propter infidelitatis peccatum punire, sic probatur: quia illud peccatum non est alicuius Ecclesie subiectio. Ergo Ecclesia in illud non habet potestatem. Neque etiam est aduersus legem Principis secularis, neque Princeps secularis de illo iudicare potest, quia est de materia aliena ab eius iurisdictione. Ergo.

4 Verum et si Ecclesia, aut Princeps secularis non possit infideles sibi subditos ad fidem cogere directè, at indirectè cogere potest, primò imponendo eis tributa grauiora, sed aliis

licita, dum non conuertuntur, vt fecit Gregorius lib. 3. epist. 26. reclus in cap. i. uerb. 23. quæst. 6. in 4. epist. 6. Dixi alias licita: quia non potest Princeps hac de causa grauiora onera imponere subditis, quæ aliis imponere non poterat, esse enim tunc directæ coactio. Secundo indirectè cogere potest, si eorum conuersio fidelibus nocet, quia tunc poterunt expelli, nisi ad fidem conuertantur. Tertio potest compellere non permit- tendo illis usum officij publici, & honoris. Quarto non permit- tendo eis, si adueniunt sunt, aut bello capti, in suo regno habita- re, nisi ad fidem conuertantur, quia habet ius non concedendi eis habitationem. Quinto negando eis priuilegia, & gratias, quæ liberè aliis concedit. Sexto prohibendo eis usum suæ reli- gionis, vt pote natura rationali contrarium & apertum repu- blicam turbare: hæc enim omnia iudicantur indirectæ coactio ad fidem. Quia à Principe ordinantur ad illius susceptionem, ad quam per se ordinata non sunt. Est tamen licita, quia non assumunt media, quæ recluso tali sine assumi non possent: & ita tenet Valent. disput. 1. quæst. 10. punct. 6. circa pag. 39. uer- sic. ad eandem rationem. Suarez disput. 18. sect. 3. num. 8. Coninch. disput. 18. dub. 1. num. 2. Becanus cap. 13. quæst. 4. num. 4. Bo- naccina disput. 3. quæst. 2. de fide punct. 7. num. 3.

Relat argumentis num. 2. factis satisfacere. Ad primum dico, etsi omnia illa conuenientia sequantur ex coactione directæ ad fidem, non tamen debet admitti, quia non sunt facienda mala, vt inde eueniant bona. Adde plura etiam inconuenientia sequi ex coactione, scilicet simulatè con- uerti, & fidem reddi exolam, susceptam tyrannidis, & non posse alia uia in mundum introduci.

Rd secundum concedo laudari Principes compellentes sibi subditos recipere fidem non coactione directæ, sed indirectæ, & alia licita, vt explicauimus: & sic credendum est fecisse Si- seobus Rex; & præcipue Catholicissimi Reges Ferdinandus, & Elisabetha, cum Iudæos, & Saracenos ex Castellæ extermina- runt, cognouerunt namque eorum conuersionem aliis fi- delibus nocere, & puritatem nostræ fidei non posse in suo re- gno, illis ibidem habitantibus, conseruari: ob huiusmodi reatum finem expulso facta est, præterquam quod bello iusto superati sunt, & tanquam captiui expelli poterant. Quod si aliquando Christianus princeps plus iusto compulsi infideles ad fidem, vt de Rege Siieobus aliqui dicunt, parcendum est, vt pote qui zelo religionis ducebatur, & ita explicanda est lex qui post sanctum Adde fortè conuersionem illam bonorum ob aliquæ delicta debet, & Imperatorem præcipere, vt sic mandaret executioni, nisi infideles ad fidem conuertantur. In quo casu solum est indirectæ coactio. & sic intelligendum est, quod de Coliculis dicitur, & aliis paganis, suis enim factis, & sceleribus contra naturam, ita rem publicam turbabant, vt me- ritò poterit Imperator eos pernis hæreticorum punire: nisi deleris illis uitiis, & erroribus ad fidem conuertentur Adde. Coliculis uerè baptizatos esse, vt constat ex Augustin. epist. 163. circa finem. Ad idem est, quod de Constant, & Theodosio dicitur: licet namque illis fuit prohibere suis subditis cul- tam, uenerationem falorum deorum, vt pote contra natu- ramque obide illos cogebant directè fidem suscipere, quia sine susceptione illius uiuere poterant, colendo priuam unum Deum, & inieris credendo, sibi placuisse.

Ad tertium ex illis uerbis Lucae, 14. Compelle intrare de solis hæreticis id intelligit Augustin. epist. 48. & 50. qui co- actione directæ cogi possunt vt pote Ecclesie subditi. Si autem de infidelibus non baptizatis intelligatur, vt intelligit Chry- sostom. ibi, dicendum est illos compellendos esse ad fidem sine mundi, vt numerus prædestinatorum impleatur, non vi, & potentia sed signis, & miraculis, efficacia prædicationis, quo- modo fuit uisus Deus in Paulo conuertendo, Adde Paulum, & reliquos esse Deo omnino subiectos, ac proinde posse à Deo prout sibi placuit fuerit, compelli, præcipue cum metum in- cunctans possit simul inclinare cor hominis, vt fidem liberè suscipiat, quamuis à metu excitatus: & per hæc patet ad quar- tum.

Ad quintum constat ex dictis, quare coactio directæ licita non sit, quia non est ab habente potestate.

Ad sextum concedo ad Ecclesiam pertinere blasphemantes, & iniurantes fidem, postuina iniuria, & blasphemia comprime- re: secus uerò nolentes fidem recipere: ij enim propriè non dicuntur fidem blasphemare.

Ad septimum non omnia delicta ab hominibus punienda sunt aliqua Deo referantur: & unum ex illis est, infidelitas illorum qui Baptismum non susceperunt.

Ad vltimum dico pertinere ad quemlibet superiorem pro- curare, vt subditi obseruent leges naturales, & diuinas res- picientes sine in naturalem: nego tamen pertinere ad superiorem quemlibet procurare, vt eius subditi obseruent leges superoa- rales: & diuinas nisi talis potestas à Deo auctore supernantia- li eis data sit: At constat ex dictis neque Ecclesie, neque secularibus Principibus datam esse potestatem circa infideles non baptizatos in ordine ad suscipiendam fidem Ergo.

An infideles cogi possint, & debeant, vt errores deponant & falsum cultum relinquunt.

- 1 Infidelem non subditum sola lege charitatis tenetur Princeps & Ecclesia ab errore remouere, at subditum specialiter tenetur.
- 2 Si errores infidelium contrarij non sint rationi naturali, sed solam nostræ fidei, non possunt à Principe cogi, vt illos de- serant.
- 3 Princeps Christianus possit cogere infideles non subditos errores rationi naturali contrarios deserere, & ob hanc causam oppugnare? Proponitur difficultas.
- 4 Statuitur nequaquam id fieri posse.
- 5 Excipiuntur peccata directè nocua nostræ fidei, & reli- gioni.
- 6 Satis argum. num. 3. adductis.

Non est sermo de infidelibus baptizatis; hos enim clarum est posse, & debere cogi errores deponere, & falsum cultum, si assumant, relinquere. Solum est dubium de infidelibus non baptizatis, tam de subiectis ecclesie, & Chri- stiano principi, quam de non subiectis, Et quidem si infideles non sint subditi temporaliter Ecclesie, vel Christiano Princi- pi, non obligatur specialiter Ecclesia, nec Christianus Princeps procurare, vt errores deponant, quia sibi specialiter com- missi non sunt, obligatur tamen lege charitatis, eo modo quo uouisque obligatur ad salutem alterius procurandam Si autem infideles subditi sunt Christiano Principi, vel tempo- rali Ecclesie, sicut Iudæi Romæ commorantes subduntur Pontifici: tunc obligatur Ecclesia, seu Christianus Princeps eos ab erroribus rationi naturali conetariis, & à falso cultu, & superstitione deorum remouere: sic D. Thom. 2. 2. q. 10. art. 10. & 11. & ibi eius expositores. Bannes dub. 2. Coninch. dis- put. 18. dub. 12. conclus. 2. Suarez disput. 18. sect. 4. num. 9. Valent. disput. 1. quæst. 10. punct. 7. post princ. Ratio est clara, quia superiori competit gubernare subditos, vt secundum rationem uiuant; uiuere autem non possunt secundum rationem, nisi ea, quæ ra- tionis naturali obstant, relinquunt. Ergo superior ex suo mu- nere obligatur procurare, vt subditi ea deserant: atqui colere falsos deos, fornicari, furari, occidere, sunt contra rationem naturalem, vt de se constat. Ergo, obligatur princeps, ea à suis subditis tollere, Adde potestatem gubernandi datam esse à Deo hominibus, vt fidem naturalem consequantur, qui est ui- uere secundum virtutem, & rectam rationem. Ergo ex illa po- testate sequitur posse dirigere subditos, vt sic uiuant, & om- nia contraria coercere. Hæc rationes probant de quocumque principe tam fideli quam infideli posse & debere suis subdi- tis prohibere, quæ rationi naturali contraria sunt, eaque sic admissa punire. Verum ab hac obligatione aliquando princeps excimitur, scilicet cum timet rem publicam perturbandam esse, infideles à conuersione esse retrahendos, & grauiora mala in- de oritura esse iuxta illud Math. 13. ubi uolentibus Ieruis eradicare zizania, patetfamilias non consentit, ne fortè eradicent simul & triticum, prudentis enim est ex duobus malis quo- rum alterum cuitari non potest, minus eligere, sic D. Thomas communiter receptus 2. 2. quæst. 10. art. 11. & ibi Caietan, Ban- nes dub. 2. conclus. 2. Valent. punct. 7. in princ. Coninch. disput. 18. dub. 12. num. 19. 4. Suarez disput. 18. sect. 4. num. 9. & tradit Au- gust. reclus in cap. cum quisque, 23. quæst. 4.

Quod si ritus horum infidelium rationi naturali contra- rij non sint, sed solum sunt contrarij naturæ fidei, eiusque præ- ceptis, quales sunt ritus Iudæorum, & multi Saracenorum unum Deum colentium existimo nulla ratione cogi posse à suis Principibus ea deserere. Quia potestas Principis solum extenditur ad gubernandos subditos vt secundum rationem uiuant: at ij ritus contrarij non sunt naturali rationi. Ergo non extenditur eius potestas ad eos prohibendos.

Dices ad principem pertinere, vt omnes eius subditi uni- formiter uiuant quia sic pax, & iustitia reipublicæ necessaria conseruabitur, secus turbationi erit exposita. Ergo ad Princi- pem Christianum pertinet omnem diuersitatem cultus, & reli- gionis à suis subditis remouere.

Respondeo, si princeps probabiliter timet ex tolerantia, & permissione hæreticorum, & rituum infidelium fideles esse inficiandos, & rem publicam perturbandam, tunc inquam po- terit & debet prohibere infidelibus usum suorum rituum, non quia ipsi mali sint, sed quia occasione perturbationis præbent hæc tamen non est coactio directæ, sed indirectæ, quia sit in defensionem religionis ueræ, & præcipue pacis rei- publicæ, & tradit Coninch. num. 19. 4. Quocirca licet ritus Iu- dæorum Ecclesia in suis subditis Iudæis permittat, vt ex usu, & praxi constat, & tradit Gregor. lib. 1. epist. 24. & lib. 11. epist. 15. & D. Thom. illo art. 11. & Augustinus lib. 18. de ciuit. cap. 46. hoc intelligendum est cum non fiat cum scandalo fide- lium, vt habetur cap. 13. & 7. de Iudæis. Et quia hoc scandalum

DE
ASTRO
PALAT
TONI
II